

WYDZIAŁ MEDYCZNY

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu w języku polskim: MEDYCYNĄ RODZINNA

Nazwa przedmiotu w języku angielskim: FAMILY MEDICINE

Kierunek studiów (jeśli dotyczy): lekarski

Specjalność (jeśli dotyczy): n/d

Poziom i forma studiów: ~~+/II stopień~~ / jednolite studia magisterskie*, stacjonarna / ~~niestacjonarna*~~

Rodzaj przedmiotu: obowiązkowy / ~~wybieralny~~ / ~~ogólnouczelniany~~ *

Kod przedmiotu:

Grupa kursów: TAK / ~~NIE~~*

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30	45			
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	125				
Forma zaliczenia	Egzamin / zaliczenie na ocenę*	Egzamin / zaliczenie na ocenę*	Egzamin / zaliczenie na ocenę*	Egzamin / zaliczenie na ocenę*	Egzamin / zaliczenie na ocenę*
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)	X				
Liczba punktów ECTS	5				
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)	3,5				
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	3,2				

*niepotrzebne skreślić

Forma ćwiczeń - przy łóżku pacjenta 35 h, 10h CSM

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

Znajomość i umiejętność łącznego wykorzystania w procesie diagnostyki i leczenia wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych zdobytych w czasie dotychczasowego toku studiów, zarówno w zakresie nauk podstawowych i przedmiotów przedklinicznych jak i przedmiotów klinicznych.

CELE PRZEDMIOTU

1. Poznanie specyfiki pracy lekarza rodzinnego, jego roli w systemie opieki zdrowotnej, odrębności medycyny rodzinnej jako dyscypliny naukowej i klinicznej.
2. Opanowanie umiejętności zbierania i interpretacji wywiadu lekarskiego u dziecka i pacjenta dorosłego w warunkach praktyki lekarza rodzinnego
3. Opanowanie umiejętności oceny stanu ogólnego, stanu przytomności i świadomości dziecka i pacjenta ze zwróceniem rozpoznaniem stanów zagrażających życiu i wymagające natychmiastowej interwencji lekarskiej w warunkach praktyki lekarza rodzinnego
4. Planowanie procesu diagnostycznego i interpretacja wyników badań laboratoryjnych, diagnostyki obrazowej i EKG w podstawowych jednostkach chorobowych najczęściej spotykanych w praktyce lekarza rodzinnego
5. Planowanie postępowania terapeutycznego w oparciu o obowiązujące standardy postępowania i indywidualizacja terapii wobec nieskuteczności albo przeciwwskazań do terapii standardowej
6. Profilaktyka chorób, uzależnień, promocja zdrowia ze szczególnym naciskiem na wczesne wykrywanie chorób nowotworowych

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy absolwent zna i rozumie:

E.W1. zasady karmienia naturalnego, żywienia dziecka zdrowego i zapobiegania otyłości oraz modyfikacje żywieniowe wynikające z chorób;

E.W2. zasady profilaktyki chorób występujących u dzieci, w tym badania przesiewowe, badania bilansowe i szczepienia ochronne;

E.W3 uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne, przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób występujących u dzieci oraz ich powikłań:

1. **E.W4** zagadnienia dziecka maltretowanego i dziecka wykorzystywanego seksualnie oraz zasady interwencji w przypadku takich pacjentów;
2. **E.W5** zagadnienia upośledzenia umysłowego, zaburzeń zachowania, psychoz, uzależnień, zaburzeń ze spektrum autyzmu, zaburzeń odżywiania i wydalania u dzieci;
3. **E.W7.** uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne, przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób internistycznych występujących u dorosłych oraz ich powikłań:
  1. chorób układu krążenia, w tym choroby niedokrwiennej serca, wad serca, chorób wsierdza, mięśnia serca, osierdza, niewydolności serca (ostrej i przewlekłej), chorób naczyń tętniczych i żylnych, nadciśnienia tętniczego (pierwotnego i wtórnego), nadciśnienia płucnego;

2. chorób układu oddechowego, w tym chorób dróg oddechowych, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmy, rozstrzeni oskrzeli, mukowiscydozy, zakażeń układu oddechowego, gruźlicy, chorób śródmiąższowych płuc, opłucnej, śródpiersia, obturacyjnego i centralnego bezdechu sennego, niewydolności oddechowej (ostrej i przewlekłej), nowotworów układu oddechowego;
3. chorób układu pokarmowego, w tym chorób jamy ustnej, przełyku, żołądka i dwunastnicy, jelit, trzustki, wątroby, dróg żółciowych i pęcherzyka żółciowego, nowotworów układu pokarmowego;
4. chorób układu wydzielania wewnętrznego, w tym chorób podwzgórza i przysadki, tarczycy, przytarczyc, kory i rdzenia nadnerczy, jajników i jąder, oraz guzów neuroendokrynnych, zespołów wielogruzołowych, różnych typów cukrzycy, zespołu metabolicznego, otyłości, dyslipidemii i hipoglikemii, nowotworów jajników, jąder i tarczycy, nowotworów neuroendokrynnych;
5. chorób nerek i dróg moczowych, w tym ostrego uszkodzenia nerek i przewlekłej choroby nerek we wszystkich stadiach oraz ich powikłań, chorób kłębuszków nerkowych (pierwotnych i wtórnych, w tym nefropatii cukrzycowej i chorób układowych) i chorób śródmiąższowych nerek, nadciśnienia nerkopochodnego, torbieli nerek, kamicy nerkowej, zakażeń układu moczowego (górnego i dolnego odcinka), chorób nerek w okresie ciąży, nowotworów układu moczowego – nowotworów nerek, pęcherza moczowego, gruczołu krokowego;
6. chorób układu krwiotwórczego, w tym aplazji szpiku, niedokrwistości, granulocytopenii i agranulocytozy, małopłytkowości, białaczek ostrych i przewlekłych, szpiczaków, nowotworów mielo- i limfoproliferacyjnych, zespołów mielodysplastycznych, szkarłotkowych, trombofilii, zaburzeń krwi w chorobach innych narządów;
7. chorób reumatycznych, w tym chorób układowych tkanki łącznej (reumatoidalnego zapalenia stawów, wczesnego zapalenia stawów, toczenia rumieniowatego układowego, zespołu Sjögrena, sarkoidozy, twardziny układowej, idiopatycznych miozycji zapalnych), spondyloartropatii, krystalopatii, rumienia guzowatego, zapaleń stawów związanych z czynnikami infekcyjnymi, zapaleń naczyń oraz niezapalnych chorób stawów i kości (choroby zwyrodnieniowej, reumatyzmu tkanek miękkich, osteoporozy, fibromialgii), mięsaków tkanek miękkich i kości;
8. chorób alergicznych, w tym anafilaksji i wstrząsu anafilaktycznego oraz obrzęku naczynioruchowego;
9. zaburzeń wodno-elektrolitowych i kwasowo-zasadowych (stanów odwodnienia, stanów przewodnienia, zaburzeń gospodarki elektrolitowej, kwasicy i zasadowicy);

E.W9 zasady leczenia żywieniowego i płynoterapii w różnych stanach chorobowych;

E.W10 przebieg i objawy procesu starzenia się organizmu oraz zasady całościowej oceny geriatrycznej i opieki interdyscyplinarnej w odniesieniu do osób starszych;

E.W11 odrębności w objawach klinicznych, diagnostyce i terapii najczęstszych chorób występujących u osób starszych;

E.W18 uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne, przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób psychiatrycznych oraz ich powikłań:

1. schizofrenii;
2. zaburzeń afektywnych;
3. zaburzeń nerwicowych i adaptacyjnych;
4. zaburzeń odżywiania;
5. zaburzeń związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych;
6. zaburzeń snu;

7. otępień;
8. zaburzeń osobowości;

E.W27 klasyfikację bólu (ostry i przewlekły lub nocycyptywny, neuropatyczny i nocylastyczny) i jego przyczyny, narzędzia oceny bólu oraz zasady jego leczenia farmakologicznego i nefarmakologicznego;

Z zakresu umiejętności absolwent potrafi:

D.U3 przestrzegać praw pacjenta;

D.U8 rozpoznawać własne emocje i kierować nimi w relacjach z innymi osobami w celu efektywnego wykonywania pracy mimo własnych reakcji emocjonalnych;

E.U1 zebrać wywiad z dorosłym, w tym osobą starszą, wykorzystując umiejętności dotyczące treści, procesu i percepcji komunikowania się, z uwzględnieniem perspektywy biomedycznej i perspektywy pacjenta;

E.U2 zebrać wywiad z dzieckiem i jego opiekunami, wykorzystując umiejętności dotyczące treści, procesu i percepcji komunikowania się, z uwzględnieniem perspektywy biomedycznej i perspektywy pacjenta;

E.U3 zebrać wywiad w sytuacji zagrożenia zdrowia i Życia z zastosowaniem schematu SAMPLE (S – Symptoms (objawy), A – Allergies (alergie), M – Medications (leki), P – Past medical history (przebyte choroby / przeszłość medyczna), L – Last meal (ostatni posiłek), E – Events prior to injury/illness (zdarzenia przed wypadkiem/zachorowaniem));

E.U4 przeprowadzić ukierunkowane badanie fizykalne dorosłego w zakresie piersi i gruczołu krokowego;

E.U5 przeprowadzić pełne i ukierunkowane badanie fizykalne dorosłego dostosowane do określonej sytuacji klinicznej, w tym badanie:

- 1) ogólninternistyczne;
- 2) neurologiczne;
- 3) ginekologiczne;
- 4) układu mięśniowo-szkieletowego;
- 5) okulistyczne;
- 6) otolaryngologiczne;
- 7) geriatryczne;

E.U6 przeprowadzić pełne i ukierunkowane badanie fizykalne dziecka od okresu noworodkowego do młodzieńczego dostosowane do określonej sytuacji klinicznej, w tym badanie:

- 1) ogólnopediatryczne;
- 2) neurologiczne;
- 3) układu mięśniowo-szkieletowego;
- 4) okulistyczne;
- 5) otolaryngologiczne

E.U8 przeprowadzać badania bilansowe, w tym zestawiać pomiary antropometryczne i ciśnienia tętniczego krwi z danymi na siatkach centylowych oraz oceniać stopień zaawansowania dojrzewania;

E.U9 rozpoznać najczęstsze objawy choroby u dorosłych, zastosować badania diagnostyczne i interpretować ich wyniki, przeprowadzić diagnostykę różnicową, wdrożyć terapię, monitorować efekty leczenia oraz ocenić wskazania do konsultacji specjalistycznej, w szczególności w przypadku objawów takich jak:

- 1) gorączka;
- 2) osłabienie;

- 3) utrata apetytu;
- 4) utrata masy ciała;
- 5) wstrząs
- 6) zatrzymanie akcji serca;
- 7) zaburzenie świadomości, w tym omdlenie;
- 8) obrzęk;
- 9) wysypka;10) kaszel i odkrztuszanie;
- 11) krwioplucie;
- 12) duszność;
- 13) wydzielina z nosa i ucha;
- 14) ból w klatce piersiowej;
- 15) kołatanie serca;
- 16) sinica;
- 17) nudności i wymioty;
- 18) zaburzenia połykania;
- 19) ból brzucha;
- 20) obecność krwi w stolcu;
- 21) zaparcie i biegunka;
- 22) Żółtaczką;
- 23) wzdęcia i opór w jamie brzusznej;
- 24) niedokrwistość;
- 25) limfadenopatia;
- 26) zaburzenia oddawania moczu;
- 27) krwimocz i białkomocz;
- 28) zaburzenia miesiączkowania;
- 29) obniżenie nastroju i stany lękowe;
- 30) zaburzenia pamięci i funkcji poznawczych;
- 31) ból głowy;32) zawroty głowy;
- 33) niedowład;
- 34) drgawki;
- 35) ból pleców;
- 36) ból stawów;
- 37) uraz lub oparzenie;
- 38) odwodnienie i przewodnienie;

E.U10 poznać najczęstsze objawy choroby u dzieci, zastosować badania diagnostyczne i interpretować ich wyniki, przeprowadzić diagnostykę różnicową, wdrożyć terapię, monitorować efekty leczenia oraz ocenić wskazania do konsultacji specjalistycznej, w szczególności w przypadku objawów takich jak:

- 1) gorączka;
- 2) kaszel i odkrztuszanie;
- 3) duszność;
- 4) wydzielina z nosa i ucha;
- 5) zaburzenia oddawania moczu;
- 6) wysypka;
- 7) niedokrwistość;
- 8) zaburzenia odżywiania;
- 9) zaburzenia wzrastania;

- 10) drgawki i zaburzenia świadomości;
- 11) kołatanie serca;
- 12) omdlenie;
- 13) bóle kostno-stawowe;
- 14) obrzęki;
- 15) limfadenopatia;
- 16) ból brzucha;
- 17) zaparcie i biegunka;
- 18) obecność krwi w stolcu;
- 19) odwodnienie;
- 20) żółtaczką;
- 21) sinica;
- 22) ból głowy;
- 23) zespół czerwonego oka;

E.U11 rozpoznawać objawy ryzykownego i szkodliwego używania alkoholu oraz problemowego używania innych substancji psychoaktywnych, objawy uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych i proponować prawidłowe postępowanie terapeutyczne oraz medyczne;

E.U12 rozpoznawać stany wymagające leczenia w warunkach szpitalnych;

E.U13 kwalifikować pacjenta do szczepień ochronnych;

E.U18 prowadzić dokumentację medyczną pacjenta, w tym w postaci elektronicznej, zgodnie z przepisami prawa;

E.U19 planować postępowanie diagnostyczne, terapeutyczne i profilaktyczne w zakresie leczenia nowotworów na podstawie wyników badań i dostarczonej dokumentacji medycznej;

E.U20 udzielać świadczeń zdrowotnych z użyciem dostępnych systemów teleinformatycznych lub systemów łączności wykorzystywanych w ochronie zdrowia;

E.U21 prowadzić edukację zdrowotną pacjenta, w tym edukację żywieniową dostosowaną do indywidualnych potrzeb;

E.U22 zastosować racjonalną antybiotykoterapię w zależności od stanu klinicznego pacjenta;

E.U23 prowadzić rozmowę z pacjentem z uwzględnieniem schematu rozmowy (rozpoczęcie rozmowy, zbieranie informacji, wyjaśnianie i planowanie, zakończenie rozmowy), uwzględniając nadawanie struktury takiej rozmowie oraz kształtując relacje z pacjentem z użyciem wybranego modelu (np. wytycznych Calgary-Cambridge, Segue, Kalamazoo Consensus, Maastricht Maas Global), w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

E.U24 zebrać wywiad z pacjentem w kierunku występowania myśli samobójczych, w przypadku gdy jest to uzasadnione

G.U6 wystawiać zaświadczenia lekarskie i orzeczenia lekarskie, sporządzać opinie dla pacjenta, uprawnionych organów i podmiotów, sporządzać i prowadzić dokumentację medyczną (w postaci elektronicznej i papierowej) oraz korzystać z narzędzi i usług informacyjnych oraz komunikacyjnych w ochronie zdrowia (e-zdrowie);

Z zakresu kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

K.1.1 nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych;

K.1.2 kierowania się dobrem pacjenta;

K.1.3 przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta;

K.1.4 podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby;

K.1.5 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;

K.1.6 propagowania zachowań prozdrowotnych;

K.1.7 korzystania z obiektywnych Źródeł informacji;

K.1.8 formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji;

K.1.9 wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;

K.1.10. formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej;

K.1.11. przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób.

TREŚCI PROGRAMOWE		
Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Medycyna rodzinna, jej pryncypia i zasady funkcjonowania. Zasady organizacji POZ	2
Wy2	Epidemiologia najczęstszych schorzeń w praktyce lekarza rodzinnego	2
Wy3	Choroby układu oddechowego przebiegające z dusznością w POZ	2
Wy4	Problemy endokrynologiczne w gabinecie lekarza rodzinnego	3
Wy5	Choroby narządu ruchu u osób w wieku podeszłym w praktyce lekarza rodzinnego	2
Wy6	Szczepienia ochronne Organizacja punktu szczepień w POZ	2
Wy7	Problemy alergologiczne w gabinecie lekarza rodzinnego	2
Wy8	Podstawowe narzędzia oceny geriatrycznej w praktyce lekarza rodzinnego.	2
Wy9	Diagnostyka laboratoryjna w gabinecie lekarza rodzinnego	3
Wy10	Diagnostyka i terapia najczęstszych schorzeń przewlekłych u dzieci i dorosłych w gabinecie lekarza rodzinnego.	3
Wy11	Diagnostyka i terapia najczęstszych schorzeń ostrych u dzieci i dorosłych w gabinecie lekarza rodzinnego.	3
Wy12	Opieka nad pacjentem w wieku podeszłym w podstawowej opiece zdrowotnej	2
Wy13	Kolokwium zaliczeniowe	2
Suma godzin		30

Forma zajęć – ćwiczenia - zajęcia przy łóżku pacjenta (PŁP)		Liczba godzin
Ćw1	Problemy endokrynologiczne w gabinecie lekarza rodzinnego	4
Ćw2	Diagnostyka i terapia najczęstszych schorzeń ostrych u dzieci i dorosłych w gabinecie lekarza rodzinnego.	3
Ćw3	Diagnostyka i terapia najczęstszych schorzeń przewlekłych u dzieci i dorosłych w gabinecie lekarza rodzinnego.	3
Ćw4	Wdrażanie zasad leczenia farmakologicznego i niefarmakologicznego – postępowanie w przypadku polipragmazji	3
Ćw5	Wykonywanie drobnych zabiegów w gabinecie lekarza rodzinnego, jak np. płukanie ucha, zmiana opatrunku.	3
Ćw6	Opieka nad pacjentem w wieku podeszłym w podstawowej opiece zdrowotnej	3
Ćw7	Wykonywanie bilansów zdrowia i kwalifikacja do szczepień	3
Ćw8	Opieka nad pacjentem obłożnie chorym, realizacja wizyt domowych	3
Ćw9	Ustalanie wskazań do badań diagnostycznych i skierowania do opieki specjalistycznej – ambulatoryjnej lub szpitalnej.	3
Ćw10	Prowadzenie dokumentacji medycznej, wystawianie recept, skierowań, zaświadczeń o	3

	stanie zdrowia	
Ćw11	doskonalenie umiejętności badania podmiotowego i przedmiotowego, narzędzia pracy LR, e-dokumentacja, opieka koordynowana.	4
Ćw12	Diagnostyka i terapia najczęstszych schorzeń ostrych u dorosłych w gabinecie lekarza rodzinnego. CSM	4
Ćw13	Diagnostyka i terapia najczęstszych schorzeń ostrych u dzieci w gabinecie lekarza rodzinnego. CSM	3
Ćw14	Komunikacja z pacjentem i edukacja zdrowotna w gabinecie lekarza rodzinnego CSM	3
	Suma godzin	45

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

- N1 Wykład: wykład z prezentacją multimedialną
- N2 Ćwiczenia: ćwiczenia praktyczne, pokaz, praca w grupach, dyskusja,
- N3 Seminaria: prezentacja multimedialna
- N4 Praca własna studenta: praca z książką, przygotowywanie prac przeglądowych, opisy przypadku
- N5 Symulatory medyczne, VR/AR, pacjenci symulowani

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1	E.W1, E.W2, E.W3, E.W4, E.W7, E.W8, E.W9, E.W10, E.W11, E.W12, E.W29, E.W38, D.U5, D.U6, D.U7, D.U9, E.U1, E.U2, E.U3, E.U4, E.U6, E.U7, E.U9, E.U11, E.U16, E.U17, E.U18, E.U20, E.U21, E.U24, E.U27, E.U28, E.U35, E.U37, E.U38, G.U6, K.1.1, K.1.2, K.1.3, K.1.4, K.1.5, K.1.6, K.1.7, K.1.8, K.1.9, K.1.10, K.1.11	Obecność na wszystkich wykładach, seminariach i ćwiczeniach, aktywny udział na zajęciach oraz zaliczenie kolokwium. Próg zaliczeniowy - 60%.
P = F1 100%		

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

1. Windak A., Chlabicz S., Mastalerz-Migas A. i inni "Medycyna rodzinna". Podręcznik dla lekarzy i studentów, Wydawnictwo Termedia, Poznań, 2015
2. Latkowski JB, Lukas W (red.) Medycyna rodzinna,, Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2018 wydanie 3

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Komunikowanie się lekarza i pacjenta w medycynie rodzinnej. Red. A. Mastalerz-Migas, A. K. Jankowska, J. Barański, Wyd. Edra Urban&Partner, Wrocław, 2021
2. Interna Szczeklika – mały podręcznik 2019/2020 lub 2020/21 Wydawnictwo MP Kraków 2019 lub 2020 (wydanie 11 lub 12)
3. Pediatria. T. 1-2. Wanda Kawalec, Ryszard Grenda, Marek Kulus, Warszawa, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2018

Opiekun przedmiotu: dr n. med. Mariusz Szablewski e-mail: mszablewski@4wsk.pl ; lek. med.

Andrzej Badura e-mail: abadura@4wsk.pl